

Avdelningen för energiberedskap
Enheten för tillsyn försörjningstrygghet
nis@energimyndigheten.se

Beslut om sanktion

Beslut

Statens energimyndighet (Energimyndigheten) beslutar att [REDACTED]
[REDACTED] (Bolaget), ska betala en sanktionsavgift om 1 415 490 kronor.

Bakgrund

Tillsyn 2023

Den 11 oktober 2023 anmälde bolaget sig som leverantör av samhällsviktig tjänst inom energisektorn.

Den 23 oktober 2023 skickade Energimyndigheten ett brev till bolaget med begäran om att inkomma med en kort beskrivning om bolagsstrukturen samt uppgift om från vilket datum bolaget anser sig omfattas av NIS-lagstiftningen. Den 10 november 2023 kom brevet i retur till Energimyndigheten.

Bolaget skickade den 15 november 2023 in en anmälan med ändring av kontaktperson. Den 30 november 2023 skickade Energimyndigheten ett mejl till bolaget med samma information som skickades den 23 oktober 2023. Bolaget svarade på mejlet den 30 november 2023 med frågan om vilket bolag kommunikeringen avser. Energimyndigheten svarade samma dag att det avser [REDACTED]. Den 1 december 2023 svarade bolaget per mejl till Energimyndigheten att alla anläggningar var i full drift den 22 maj 2012 och att de [REDACTED] på [REDACTED] ägs av totalt [REDACTED] delägare.

Utifrån de uppgifter som bolaget har lämnat till Energimyndigheten ska bolaget ha anmält sig tidigare som leverantör av samhällsviktig tjänst.

Den 11 mars 2024 skickade Energimyndigheten ett brev till bolaget med begäran om att inkomma med bolagets identifiering av nätverk och informationssystem enligt 1 kap. 2 §, riskanalys enligt 2 kap 1 § samt åtgärdsplan enligt 4 kap. 2 § i Statens energimyndighets föreskrifter och allmänna råd om riskanalys och

säkerhetsåtgärder för nätverk och informationssystem inom energisektorn, STEMFS 2021:3, senast den 3 april 2024.

Den 4 april 2024 svarade bolaget skriftligen att bolaget har beställt ett arbete att dokumentera, analysera och riskklassificera sedan de registrerade sig som leverantör av samhällsviktig tjänst år 2023.

Tillämpliga bestämmelser för tillsynen

Energimyndigheten är tillsynsmyndighet inom energisektorn för lag (2018:1174) om informationssäkerhet för samhällsviktiga och digitala tjänster (NIS-lagen) med tillhörande förordning och föreskrifter (NIS-regleringen).

NIS-lagen

23 § Leverantörer av samhällsviktiga tjänster ska utan dröjsmål anmäla sig till tillsynsmyndigheten. Av en anmälan ska det framgå om leverantören tillhandahåller en samhällsviktig tjänst i två eller flera medlemsstater inom Europeiska unionen.

24 § Den som står under tillsyn ska på begäran tillhandahålla tillsynsmyndigheten den information som behövs för tillsynen.

29 § Tillsynsmyndigheten ska ta ut en sanktionsavgift av den som underlåter att
1. göra en anmälan till tillsynsmyndigheten enligt 23 § eller enligt föreskrifter som har meddelats i anslutning till den paragrafen,
2. vidta säkerhetsåtgärder enligt någon av 12–16 §§ eller enligt föreskrifter som har meddelats i anslutning till de paragraferna, eller
3. rapportera incidenter enligt 18 eller 19 § eller enligt föreskrifter som har meddelats i anslutning till de paragraferna.

30 § En sanktionsavgift ska bestämmas till lägst 5 000 kronor och högst 10 000 000 kronor.

31 § När sanktionsavgiftens storlek bestäms ska särskild hänsyn tas till den skada eller risk för skada som uppstått till följd av överträdelsen, om leverantören tidigare har begått en överträdelse och de kostnader som leverantören har undvikit till följd av överträdelsen.

32 § En sanktionsavgift får efterges helt eller delvis om överträdelsen är ringa eller ursäktlig eller om det annars med hänsyn till omständigheterna skulle vara oskäligt att ta ut avgiften.

34 § En sanktionsavgift får endast beslutas om den som avgiften ska tas ut av har fått tillfälle att yttra sig inom två år från det att överträdelsen ägde rum.

Ett beslut om sanktionsavgift ska delges.

MSBFS 2024:4

3 kap. 1 § Med samhällsviktiga tjänster rörande el där incidenter skulle medföra en betydande störning vid tillhandahållandet av tjänsten avses
4. elproduktion som är direkt, eller via produktionsnät, ansluten till transmissions- eller regionnät med undantag för industriellt mottryck eller annan

elproduktion direkt ansluten till industri, om

- a. installerad effekt i en sammanhållen produktionsanläggning överstiger 30 MW, eller*
- b. avtalet om leverans även omfattar stödtjänster för balansering samt icke-frekvensrelaterade stödtjänster,*

STEMFS 2021:3

1 kap. 2 § Dessa föreskrifter avser en leverantörs nätverk och informationssystem som leverantören använder för att tillhandahålla samhällsviktiga tjänster.

För att identifiera vilka nätverk och informationssystem som leverantören använder för att tillhandahålla samhällsviktiga tjänster ska leverantören analysera sina nätverk och informationssystem. Om leverantören anlitar underleverantör för att stödja tillhandahållandet av de samhällsviktiga tjänsterna ska dessa nätverk och informationssystem omfattas av leverantörens analys.

Leverantören ska dokumentera den analysmetod som används enligt andra stycket liksom resultatet av analysen.

2 kap. 1 § Enligt 12 § lagen (2018:1174) om informationssäkerhet för samhällsviktiga och digitala tjänster ska leverantörer göra en riskanalys som ska ligga till grund för val av säkerhetsåtgärder enligt 13 och 14 §§ samma lag. Riskanalysen ska omfatta de nätverk och informationssystem som identifierats genom den analysen som utförts enligt 1 kap. 2 §.

De risker som leverantören har identifierat i riskanalysen ska värderas utifrån riskernas sannolikhet och konsekvens, varvid varje risk ska tilldelas ett riskvärde.

Leverantören ska även bedöma hur de identifierade riskerna kan påverka leveransen av den samhällsviktiga tjänsten.

4 kap. 2 § Enligt 12 § lagen (2018:1174) om informationssäkerhet för samhällsviktiga och digitala tjänster ska leverantören göra en riskanalys som ska ligga till grund för val av säkerhetsåtgärder. I riskanalysen ska det ingå en åtgärdsplan. Åtgärdsplanen ska innehålla följande information avseende varje säkerhetsåtgärd som ingår i planen:

- 1. vilken risk säkerhetsåtgärden påverkar,*
- 2. vilket nätverk eller informationssystem som säkerhetsåtgärden ska införas inom,*
- 3. person eller funktion hos leverantören som ansvarar för säkerhetsåtgärden,*
- 4. planerad tidsram för införande av säkerhetsåtgärden,*
- 5. säkerhetsåtgärdens påverkan på riskens sannolikhet eller konsekvens enligt den värdering som gjorts enligt 2 kap. 1 §, samt*
- 6. riskvärde efter säkerhetsåtgärdens införande.*

Motivering till beslut

Bedömning av anmälningskyldigheten

Med stöd av allmänt tillgängliga uppgifter har Energimyndigheten haft skäl att anta att bolaget omfattats av NIS-regleringen sedan den trädde i kraft 2018. Dessa uppgifter har bolaget bekräftat per mejl till Energimyndigheten. Bolaget bedriver elproduktion enligt 3 kap. 1 § 4 p. i MSBFS 2024:4. Bolaget har inkommit den 11 oktober 2023 med en sen anmälan om att det är leverantör av samhällsviktig tjänst.

Bedömning av identifiering

Bolaget beskriver i dokument att det pågår ett arbete med att dokumentera analysera och riskklassificera. Vidare menar de att den dokumenterade process som används är en av branschen framtagna modell som i första läget syftar till lagefterlevnad för bedriven verksamhet och att man arbetar i två steg. Ett steg är en gapanalys av verksamhetens nulägesnivå gällande NIS-lagstiftning som ska uppfyllas. Det andra steget är bland annat en komplett "Cybersäkerhetsanalys" som bland annat innefattar informationsinsamling av anläggningens dokumentation och beskaffenhet, identifiering av åtkomstvägar, riskanalys av insamlat material.

Det finns ingen specificerad analysmetod angiven eller uppgift om vilka nätverk och informationssystem som bolaget anser sig använda för att tillhandahålla den samhällsviktiga tjänsten i de inskickade handlingarna. Bolaget har därmed brutit i sin skyldighet enligt 1 kap. 2 § STEMFS 2021:3.

Bedömning av riskanalys

Bolaget har inte skickat in någon riskanalys och har därmed brutit i sin skyldighet enligt 2 kap. 1 § STEMFS 2021:3.

Bedömning av åtgärdsplan

Bolaget har inte skickat in någon åtgärdsplan och har således brutit i sin skyldighet enligt 4 kap. 2 § STEMFS 2021:3.

Sanktionsavgiftens storlek

När storleken på sanktionsavgift ska bestämmas ska hänsyn tas till alla relevanta omständigheter i varje enskilt fall.¹ Särskild hänsyn ska tas till den skada eller risk för skada som uppstått till följd av överträdelsen, om leverantören tidigare begått en överträdelse och de kostnader som leverantören undvikit.

Ytterligare omständigheter som kan vägas in när sanktionsavgiftens storlek beslutas är exempelvis hur länge överträdelsen pågått, bestämmelsens betydelse för tillsynsområdet och om aktören tidigare gjort sig skyldig till en överträdelse

¹ Prop. 2017/18:205 s. 71–72.

kan det vara aktuellt att beakta om överträdelserna är likartade samt den tid som gått mellan överträdelserna. Att aktören samarbetat med tillsynsmyndigheten för att komma till rätta med överträdelser kan vara en sådan omständighet som ska påverka beloppets storlek i mildrande riktning.²

Energimyndigheten har vid beräkning av sanktionsavgiften för sen anmälan beaktat överträdelens längd. NIS-lagen trädde i kraft den 1 augusti 2018 och MSBFS 2024:4 (ursprungligen 2018:7) trädde i kraft den 1 november 2018. Energimyndigheten anser att en skälig tid att utreda och anmäla sig som leverantör av samhällsviktig tjänst löpte fram till januari 2020, förutsatt att leverantören omfattades sedan föreskriften trädde i kraft.

Utöver sen anmälan så brister bolaget även i de mest centrala bestämmelserna i NIS-regleringen. Överträdelserna innebär en utbredd sårbarhet och risk för skada vilket är synnerligen allvarligt.

Överträdelserna är dessutom förhållandevis långvariga eftersom de pågått sedan lagen trädde i kraft. Energimyndigheten har emellertid, när det gäller sanktionsavgiftens storlek för överträdelserna av bestämmelserna om identifiering av nätverk och informationssystem, riskanalys och åtgärdsplan enbart beaktat den tid som gått sedan STEMFS 2021:3 trädde i kraft.

Bolaget har endast inkommit med en beskrivning av vad som pågår i bolaget som svar på Energimyndighetens begäran om identifiering av nätverk och informationssystem, riskanalys och åtgärdsplan. Uppgifterna som Energimyndigheten begär in ska redan finnas på plats och ska ha funnits på plats sedan NIS-regleringen trädde i kraft. Att uppgifterna inte finns på plats visar på en nonchalans mot bestämmelserna.

Bolagets omsättning har i de senaste tre årsbokslut varit [REDACTED]

Sammantaget beslutar Energimyndigheten om en sanktion om 1 415 490 svenska kronor för överträdelserna i STEMFS 2021:3 och sen anmälan.

Energimyndigheten finner inte att det finns några skäl till eftergift.

Upplysningar

Sanktionsavgiften faktureras av Energimyndigheten när beslutet har vunnit laga kraft.

Hur man överklagar

Se bilaga, så här gör du för att överklaga beslutet.

² Ibid.

Datum
2024-06-18

Diariernr
2024-3623, 2023-19628,
2023-24043, 2023-21532

Beslut i detta ärende har fattats av avdelningschef Anders Wallinder. Föredragande har varit handläggaren Jasmina Cohodarevic. Utöver har biträdande avdelningschef Anna Lindström, enhetscheferna Titti Norlin, Anna Karphammar, Karl Björklund samt handläggarna Kristin Willamo och Jessica Eriksson deltagit.

Anders Wallinder

Jasmina Cohodarevic

Beslutet har undertecknats digitalt och saknar därför namnunderskrifter.

Så här gör du för att överklaga beslutet

Om du inte är nöjd med beslutet kan du överklaga det till Förvaltningsrätten i Linköping. Överklagandet ska vara skriftligt.

Senaste dag för att överklaga

Inom tre (3) veckor från den dag då du tog emot beslutet måste ditt överklagande ha kommit in till Statens energimyndighet (Energimyndigheten).

I ditt överklagande ska du

- 1 Tala om vilket beslut du överklagar genom att ange ärendets diarienummer,
- 2 redogöra för vad du tycker är fel i beslutet, varför du vill att beslutet ska ändras och på vilket sätt du vill att beslutet ändras,
- 3 om du hänvisar till handlingar eller uppgifter behöver du bifoga dessa handlingar till ditt överklagande,
- 4 uppge dina kontaktuppgifter så att förvaltningsrätten kan nå dig: namn, personnummer eller organisationsnummer, postadress, e-postadress och telefonnummer.

Om du anlitar ett ombud ska fullmakt för ombudet bifogas överklagandet. En sådan fullmakt ska innehålla uppgift om ombudets namn och kontaktuppgifter samt uppdragets omfattning. Om ombudet får sätta någon annan i sitt ställe, ska även detta framgå av fullmakten.

Vem tar emot överklagandet?

Du ska skriva att du vill överklaga beslutet till Förvaltningsrätten i Linköping, men du ska ändå skicka överklagandet till Energimyndigheten.

E-postadress

registrator@energimyndigheten.se

Postadress

Statens energimyndighet
Box 310
631 04 Eskilstuna

Vad händer sedan?

Energimyndigheten prövar först om ditt överklagande har kommit in i rätt tid. Om det har kommit in för sent kan överklagandet avvisas. Annars överlämnar Energimyndigheten överklagandet och övriga handlingar i ärendet till Förvaltningsrätten i Linköping som prövar överklagandet. I vissa fall kan Energimyndigheten själv ompröva det överklagade beslutet men överklagandet kommer fortfarande att överlämnas till Förvaltningsrätten i Linköping.